II

(Besluiten waarvan de publikatie niet voorwaarde is voor de toepassing)

COMMISSIE

BESCHIKKING VAN DE COMMISSIE

van 22 december 1987

inzake een procedure op grond van artikel 85 van het EEG-Verdrag (IV/31.914 — ARG-Unipart)

(Slechts de tekst in de Engelse taal is authentiek)

(88/84/EEG)

DE COMMISSIE VAN DE EUROPESE GEMEENSCHAPPEN,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Economische Gemeenschap,

Gelet op Verordening nr. 17 van de Raad van 6 februari 1962, eerste verordening over de toepassing van de artikelen 85 en 86 van het Verdrag (1), laatstelijk gewijzigd bij de Akte van Toetreding van Spanje en Portugal, en met name op de artikelen 6 en 8,

Gezien de aanmelding welke op 7 juli 1986 is verricht door Austin Rover Group Limited te Coventry, Verenigd Koninkrijk, en Unipart Group Limited te Oxford, Verenigd Koninkrijk, met betrekking tot een overeenkomst inzake de verkoop van onderdelen voor Austin Rover-voertuigen,

Gezien het essentiële gedeelte van de aanmelding, dat conform artikel 19, lid 3, van Verordening nr. 17 is bekendgemaakt (2),

Na raadpleging van het Adviescomité voor mededingingsregelingen en economische machtsposities,

Overwegende hetgeen volgt:

I. DE FEITEN

(1) Deze procedure heeft betrekking op een overeenkomst tussen een automobielfabrikant en een zelfstandige groothandelaar krachtens welke de laatstgenoemde zich verbindt in plaats van de fabrikant de verkoop van onderdelen en accessoires te bevorderen en zijn verkoopinspanningen, voor zover het gaat om verkopen aan erkende dealers van de automobielfabrikant, te concentreren op de produkten welke partijen hebben aangeduid. Deze overeenkomst vloeit voort uit de recente scheiding tussen de twee betrokken partijen.

De partijen

(2) Austin Rover Group Limited („ARG"), een fabrikant van personenauto's en van auto's afgeleide vrachtwagens, is indirect voor 100 % dochtermaatschappij van Rover Group (vroeger BL) public limited company, een vennootschap waarin de Regering van het Verenigd Koninkrijk bijna alle aandelen bezit.

(3) Unipart Group Limited („Unipart") was vroeger eveneens een dochtermaatschappij van Rover Group, maar de meerderheid van haar aandelen is onlangs verkocht aan particuliere investeerders, waardoor Rover Group nu 21,7 % in handen heeft. Unipart heeft sinds jaren vervangingsonderdelen en accessoires voor door vennootschappen in de Rover Group gefabriceerde automobielen en ook voor voertuigen van andere fabrikanten geleverd.

De overeenkomst

(4) De aangemelde overeenkomst, die wordt beschreven als „voor de verdeling van de aansprakelijkheid voor de verkoop van onderdelen voor Austin Rover-voertuigen en voor de verschaffing van daarbij betrokken diensten", wordt hierna „de overeenkomst" genoemd en werd gesloten op 28 februari 1986. Partijen bepalen onderling de

(1) PB nr. 13 van 12. 2. 1962, blz. 204/62.
(2) PB nr. C 319 van 12. 12. 1986, blz. 3.

samenstelling van het ARG-onderdelengamma en, binnen dit kader, de wijze waarop Unipart onderdelen van ARG en van derden zal betrekken. Unipart blijft verantwoordelijk voor het beheer van de onderdelensector van ARG ; dit heeft betrekking op de levering van onderdelen aan de vervangingsmarkt voor onderdelen van ARG-voertuigen (d.w.z., de markt waar onderdelen, los van de voertuigen, worden verkocht om door dealers, reparateurs of eigenaren in of aan bestaande voertuigen te worden gemonteerd). Unipart zal alle taken vervullen die met deze service te maken hebben, te weten kwaliteitscontrole, aankoop, opslag, afzet, verkoop, orderverwerking, verdeling en boekhouding. Unipart is verplicht op concurrerend niveau te opereren. Dit wordt periodiek getoetst aan objectieve criteria die in de overeenkomst zijn opgenomen. Haar beloning wordt vastgesteld aan de hand van de geleverde prestaties. Unipart zal de produkten waarop de overeenkomst betrekking heeft beschikbaar stellen voor alle wederverkopers die door ARG op de gemeenschappelijke markt zijn erkend en aan die in derde landen.

(5) Ten aanzien van de overeenkomst en met name van de verdeling van de aansprakelijkheden tussen ARG en Unipart worden de onderdelen in drie categorieën onderverdeeld :

a) Unipart Branded Parts bestaan uit snelverkopende, zeer concurrerende onderdelen, zoals bougies en schokbrekers, die passen in ARG-voertuigen en andere ;

b) Dual Branded Parts zijn de onderdelen in het Unipart-assortiment die passen in ARG-voertuigen. Zij dragen de merken van beide vennootschappen en voldoen precies aan de specificaties van ARG voor de originele uitrusting van de voertuigen. Voor een bepaalde toepassing (b.v. de achterrembekleding voor een bepaald ARG-model) kan er sprake zijn van, enerzijds, niet meer dan één Dual Branded Part en, anderzijds, een of meer Unipart Branded Parts die, hoewel zij dezelfde functie hebben als een Dual Branded Part, toch bepaalde andere specificaties dienen te hebben ;

c) Austin Rover Branded Parts zijn alle andere onderdelen die door ARG of onderdelenleveranciers volgens de specificaties van ARG worden gefabriceerd en alleen het Austin Rover-merk dragen.

(Vermelding van een „onderdeel dat een merk draagt" omvat tevens het onderdeel waarvan de verpakking, bestemd voor verkoop met het onderdeel, dat merk draagt.)

Partijen hebben gedetailleerde lijsten opgesteld van de produkten die in elke categorie vallen. Individuele produkten kunnen over het algemeen slechts van de ene categorie naar een andere worden overgebracht na overeenstemming tussen partijen.

(6) De overeenkomst bepaalt o.a. dat :

a) ARG gedurende de looptijd van de overeenkomst de door Unipart verschafte diensten niet van een derde zal accepteren en de levering van onderdelen aan de vervangingsmarkt alleen zal doen plaatsvinden of goedkeuren via Unipart ;

b) ARG, voor zover de onderdelen bestaan, alleen onderdelen met haar handelsmerk en onderdelen met zowel het Unipart- als het Austin Rover-handelsmerk zal aanbevelen voor montage in ARG-voertuigen ;

c) mits zij voldoen aan de kwaliteitsnormen van Unipart, aan de bestaande erkende dealers van ARG de eerste optie zal worden gegeven om erkend dealer van Unipart te worden ;

d) het gehele assortiment onderdelen dat voor ARG-voertuigen vereist is door en via Unipart beschikbaar moet worden gesteld.

(7) Aansprakelijkheden, risico's en inkomsten worden verdeeld overeenkomstig de drie categorieën :

a) Unipart Branded Parts worden door Unipart geheel voor eigen rekening goedgekeurd, verstrekt, opgeslagen en verkocht.

b) Dual Branded Parts ontvangen technische goedkeuring van ARG of van Unipart krachtens goedkeuring van ARG. Unipart betaalt ARG een provisie over de verkopen maar deze zijn overigens voor rekening van Unipart. Voor een beperkt aantal Dual Branded Parts heeft ARG het recht de niet bindende detailverkoopprijs vast te stellen die door Unipart aan de erkende dealers van ARG en Unipart zal worden aanbevolen.

c) Voor Austin Rover Branded Parts draagt Unipart geen ondernemersrisico, maar treedt enigszins als vertegenwoordiger van ARG op en ontvangt provisie over de verkopen. ARG verleent technische goedkeuring, beslist over de wederverkoopprijzen van Unipart en de niet bindende detailverkoopprijzen die aan de erkende dealers van ARG worden aanbevolen en maakt winst of lijdt verlies op de door Unipart gedane verkoop.

(8) Austin Rover Branded Parts mogen alleen worden geleverd aan wederverkopers in het ARG-net. Dual Branded Parts mogen aan erkende Unipart-vestigingen worden geleverd mits er in deze vestigingen geen erkende distributiepunten zijn van een concurrerende automobielfabrikant, dan wel aan andere afnemers met toestemming van ARG. Unipart Branded Parts mogen aan iedere categorie afnemers worden geleverd.

(9) Unipart mag niet de produktenassortimenten waartoe Austin Rover Parts of Dual Branded Parts behoren, uitbreiden door daaraan nieuwe categorieën produkten toe te voegen of een nieuw produktenassortiment invoeren, waartoe voor ARG-voertuigen passende onderdelen behoren (ongeacht of deze overeenkomstig de oorspronkelijke uitrustingsspecificatie zijn vervaardigd dan wel anders), zonder voorafgaande schriftelijke

toestemming van ARG. Zulk een toestemming mag niet op onredelijke gronden worden geweigerd.

(10) Niets in de overeenkomst verhindert ARG of Unipart om onderdelen die de merken van derden dragen in te voeren in hun respectieve gebieden van primaire aansprakelijkheid („Austin Rover Branded Parts" voor ARG en „Dual Branded Parts" of „Unipart Branded Parts" voor Unipart) of deze onderdelen in de handel te brengen op dezelfde wijze als Austin Rover Branded, Dual Branded of Unipart Branded Parts.

(11) De aanvankelijke looptijd van de overeenkomst is gesteld op vijf jaar vanaf het tijdstip van de aanbieding van Unipart-aandelen aan het publiek, dan wel zeven jaar vanaf het tijdstip van ondertekening van de overeenkomst, al naar gelang welke van de twee het kortst is.

Partijen zijn voornemens de overeenkomst na deze aanvangsperiode te verlengen wanneer deze naar bevrediging heeft gewerkt. Voor de procedure wordt de in de overeenkomst belichaamde relatie beschouwd als een principieel langdurige, hoewel aan het eind van de aanloopperiode een gedetailleerde herziening kan plaatsvinden.

(12) Krachtens latere overeenkomst tussen partijen van 21 november 1986 verleent ARG Unipart een niet exclusieve kosteloze licentie voor het gebruik van bepaalde ARG-handelsmerken voor goederen die geen complete motorvoertuigen zijn en voldoen aan de specificatie en normen van ARG. Deze licentieovereenkomst is onlosmakelijk verbonden met de overeenkomst waarvan zij een noodzakelijke accessoire vormt.

De betrokken markten

(13) Voor zover ARG de onderdelen die zij nodig heeft bij de assemblage van nieuwe auto's niet zelf maakt koopt zij deze bij leveranciers of vraagt zij hun de onderdelen voor haar rekening te vervaardigen. Ook verschaft zij zich bepaalde onderdelen en accessoires zelf. Leveringsovereenkomsten zijn hierbij gewoonlijk langlopende overeenkomsten.

(14) ARG en haar importeurs — enkele daarvan dochtermaatschappijen — zijn elk in een aangegeven gebied verantwoordelijk voor de verkoopbevordering van ARG-produkten en aanverwante diensten. Elk richt een exclusief en selectief dealersysteem op.

De verkoop van ARG-auto's, -onderdelen en -accessoires en het verrichten van gespecialiseerde diensten van allerlei aard welke de klant behoeft zijn taken die in het Verenigd Koninkrijk, waar ARG over een aanzienlijk marktaandeel beschikt, worden vervuld door distributiedealers en kleinhandelsdealers; distributiedealers zijn groothandelaren die tevens als detailhandelaar optreden. In de andere Lid-Staten wordt aan de meeste dealers direct door de importeur geleverd. De distributie- en serviceovereenkomsten verplichten alle erkende wederverkopers hun beste krachten in te zetten voor de verkoop van onderdelen en accessoires die door ARG of door zijn importeur worden aangeboden. Unipart zorgde vroeger voor de levering van onderdelen en accessoires aan ARG-wederverkopers uit hoofde van een verdeling van de verantwoordelijkheden in de geïntegreerde Rover Group, maar doet dit thans onder contract op commerciële basis op voet van gelijkheid.

(15) Unipart koopt onderdelen en accessoires bij ARG of (vooral) bij andere leveranciers. Haar algemene groothandelstaak kan worden geacht uit drie klassen te bestaan:

a) ten opzichte van de erkende wederverkopers van ARG neemt Unipart de taken op zich die gewoonlijk door een autofabrikant ten aanzien van de levering van onderdelen worden verricht — de opslag, het bijhouden en het leveren op regelmatige basis van alle voor de verkoop benodigde onderdelen, het onderhoud en de reparatie van oudere en recente modellen van de betrokken merken;

b) ten aanzien van de erkende wederverkopers van Jaguar verricht Unipart een beperktere serie soortgelijke diensten onder contract met Jaguar Cars Holdings Limited en Jaguar Cars Limited of Coventry, Verenigd Koninkrijk; deze overeenkomst is ook bij de Commissie aangemeld (Zaak IV/31.272), maar valt niet onder deze procedure. De overeenkomst tussen Unipart en Jaguar bevat geen clausules die analoog zijn aan die betreffende Dual Branded Parts; er zijn zeer weinig „alle merken"-onderdelen geschikt om in Jaguar-auto's te worden ingebouwd; er is derhalve weinig potentiële mededinging tussen Unipart's eigen produktenassortiment en de distributie van onderdelen die volgens de overeenkomst met Jaguar worden verkocht;

c) ten opzichte van andere klanten — te weten, onafhankelijke groothandelaren of kleinhandelaren, dealers in andere merken of het grote publiek via eigen winkels — is Unipart leverancier van een groot assortiment zogenaamde „alle merken"-onderdelen en -accessoires, dat gewoonlijk bestaat uit de sneller verkopende onderdelen en dikwijls, hoewel niet steeds, uit onderdelen die in een aantal verschillende modellen van een of meer merken kunnen worden gemonteerd.

(16) ARG en Unipart staan in het algemeen bloot aan rechtstreekse of indirecte mededinging van de zijde van een groot aantal onderdelen- en componentenfabrikanten, handelaren en zelfs andere autofabrikanten die assortimenten „alle merken"-onderdelen aanbieden. In de bovengenoemde sectoren van Unipart Branded, Dual Branded en Austin Rover Branded Parts (zie de punten 5, onder a), b) en, c), en 7, onder a), b) en c)) kunnen de concurrentieomstandigheden als volgt worden omschreven:

— dealers, reparateurs en eindgebruikers kunnen bij vele leveranciers in de gehele Gemeenschap onderdelen verkrijgen die identiek zijn met of vervangbaar door Unipart Branded Parts,

— de meeste Dual Branded Parts ondervinden daadwerkelijke mededinging van een aantal leveranciers. Enkele van de Austin Rover Branded Parts zijn alleen beschikbaar bij ARG of bij leveranciers en toeleveranciers die een licentie van ARG bezitten. Alleen voor zover Unipart, met toestemming van ARG, „interne onderdelen" aanbiedt, wordt de vaststelling van haar verkoopcondities niet beïnvloed door daadwerkelijke mededinging. Interne onderdelen zijn die welke identiek moeten zijn met de overeenkomstige componenten die worden gebruikt wanneer het nieuwe voertuig wordt geassembleerd en waarvoor geen vervangingsprodukten worden gecreëerd of aangeboden (dit zijn meestal onderdelen waarnaar onvoldoende vraag bestaat om onafhankelijke onderdelenfabrikanten aan te zetten tot de fabricage ervan ; soms zijn het door octrooi- of andere rechten beschermde onderdelen).

(17) Unipart heeft overeenkomsten met groothandelaren en kleinhandelaren en voorts zelf een aantal detailhandelswinkels. De overeenkomsten van Unipart met haar erkende dealers omvatten exclusieve leverantie van Unipart-goederen binnen een toegewezen territorium maar geen bescherming van dat territorium en geen aankoopexclusiviteit. Unipart's erkende dealers en zelfs Unipart's eigen winkels staat het vrij om andere dan Unipart-produkten aan te kopen.

(18) Een essentieel deel van de juridische en economische samenhang waarbinnen de overeenkomst functioneert is het feit dat ARG met haar importeurs en erkende wederverkopers een exclusief en selectief distributiesysteem in de gehele Gemeenschap exploiteert van het soort dat wordt behandeld in Verordening (EEG) nr. 123/85 van de Commissie van 12 december 1984 betreffende de toepassing van artikel 85, lid 3, van het Verdrag op groepen afzet- en klantenserviceovereenkomsten inzake motorvoertuigen [1].

Voor dit distributiesysteem werd door partijen geen verzoek om vrijstelling uit hoofde van artikel 85, lid 3, van het Verdrag bij individuele beschikking ingediend met betrekking tot concurrentiebeperkende clausules die verder gaan dan die welke reeds krachtens Verordening (EEG) nr. 123/85 zijn vrijgesteld. Ten aanzien van het bepaalde in artikel 3, punt 4, van deze verordening kan worden aangenomen dat onderdelen die in concurrentie staan met de onder de overeenkomst tussen ARG en Unipart vallende onderdelen en die hetzelfde kwaliteitsniveau bereiken, niet uit het distributienet van ARG worden uitgesloten.

[1] PB nr. L 15 van 18. 1. 1985, blz. 16.

(19) In 1986 bedroeg het aandeel van ARG in de markt voor particuliere auto's voor het Verenigd Koninkrijk 15,6 % en voor EUR 12 3,6 %.

In het Verenigd Koninkrijk heeft ARG ongeveer 440 distributiedealers en 600 kleinhandelsdealers. De omzet van ARG in 1986 bedroeg ongeveer 1 313 miljoen £ sterling en van de Rover Group ongeveer 3 412 miljoen £ sterling.

(20) Voor de vervangingsmarkt voor onderdelen, waarop Unipart bedrijvig is, bestaan er geen vaststaande gepubliceerde gegevens. De marktaandelen van Unipart kunnen derhalve slechts worden geschat en dan nog zeer bij benadering. In het Verenigd Koninkrijk schijnen zij aanzienlijk te zijn, in de andere Lid-Staten echter veel kleiner. De totale omzet van Unipart bedroeg in 1986 in het Verenigd Koninkrijk ongeveer 184 miljoen £ sterling.

(21) Als reactie op haar bekendmaking op grond van artikel 19, lid 3, van Verordening nr. 17 heeft de Commissie opmerkingen ontvangen van een associatie van ondernemingen in de onderdelenleveringssector en van een onderneming die winkels en garages exploiteert en die voornamelijk „alle merken"-onderdelen levert en monteert voor eindgebruikers. Deze opmerkingen kunnen als volgt worden samengevat.

(22) De associatie van ondernemingen gaf uiting aan de vrees dat de bepalingen voor de toewijzing van handelsmerken (punten 5 en 7) de exploitatie van dergelijke merken op een voor de mededinging schadelijke manier zou kunnen aanmoedigen, omdat feitelijke en potentiële concurrenten voor de levering van de betrokken onderdelen in een nadelige positie zouden kunnen komen te verkeren wanneer zij deze aan ARG-dealers of andere dealers, reparateurs of verbruikers aanbieden.

(23) De onderneming van haar kant wees erop dat het thans wel zo kan zijn dat er omvangrijke concurrentie bij de levering van de betrokken onderdelen bestaat (punt 16), voor zover dit het Verenigd Koninkrijk betreft, maar dat dit niet langer het geval zou kunnen zijn indien de wetgeving die is voorgesteld in het Witboek van het Departement van Handel en Industrie van april 1986 en die de ontwerpers van de onderdelen voor motorvoertuigen een monopoliepositie zou verschaffen, erdoor zou komen.

II. JURIDISCHE BEOORDELING

(24) De overeenkomst tussen ARG en Unipart valt onder het algemene verbod van artikel 85, lid 1, van het EEG-Verdrag. Er is echter voldaan aan de voorwaarden krachtens welke dit voorschrift buiten toepassing kan worden verklaard overeenkomstig artikel 85, lid 3.

A. Artikel 85, lid 1

(25) De toepasselijkheid van artikel 85, lid 1, wordt niet louter uitgesloten omdat Unipart vroeger een dochtermaatschappij, met ARG, was van Rover Group plc en de overeenkomst verband houdt met de privatisering van Unipart. Het staat vast dat de overdracht van de daadwerkelijke eigendom van Unipart aan privé-investeerders niet het onderwerp vormt van een overeenkomst die onder de toepassing van artikel 85, lid 1, valt. De verplichtingen voor ARG en Unipart om hun aankoop, kwaliteitsnormen en -controles, opslag, bestellingen en facturering, afzet en distributie van een groot aantal onderdelen (punten 4 tot 9) te coördineren, tekent echter de concurrentiële aard van de thans wederzijds onafhankelijke ondernemingen op lange termijn (punt 11). Zij zijn geen noodzakelijk en inherent deel van of voorwaarde voor hetzij welke overdracht van eigendom dan ook.

(26) Artikel 85, lid 1, is echter niet van toepassing voor zover de overeenkomst bepaalt dat Unipart de verkoop zal bevorderen van Austin Rover Branded Parts voor rekening van ARG en daarvoor van de laatstgenoemde een provisie ontvangt (punt 7, onder c)). In dit verband treedt Unipart op als een handelsagent die geen ondernemersrisico draagt (zie Bekendmaking van de Commissie met betrekking tot alleenverkoopovereenkomsten met handelsagenten en commissionnairs [1]).

(27) Anderzijds hebben partijen echter hun aankoop- en verkoopbeleid voor onderdelen voor ARG-voertuigen op zulk een wijze gecoördineerd dat elk voor de haar toegewezen activiteiten zelf het ondernemersrisico draagt (punt 7, onder b)). In dit opzicht is het irrelevant dat Unipart aan ARG betalingen moet doen als tegenprestatie voor ARG's investeringen ter vergemakkelijking van de afzet van onderdelen door Unipart, met name de oprichting van een dealernet voor de verkoop en service van ARG-voertuigen.

(28) Een aantal bepalingen van de overeenkomst heeft ten doel en ten gevolge dat de mededinging op de gemeenschappelijke markt wordt beperkt en kan de handel tussen de Lid-Staten ongunstig beïnvloeden (artikel 85, lid 1).

(29) Omdat Unipart de toegang tot het terrein van de Dual Branded Parts anders dan in overleg met ARG wordt ontzegd, wordt de firma in haar handel beperkt op een wijze die andere groothandelaren in onderdelen die niet tot een distributienet voor een merk van een autofabrikant behoren („onafhankelijke groothandelaren"), niet ondervinden. Unipart is bijgevolg niet vrijelijk beschikbaar om op te treden als groothandelaar voor onderdelenfabrikanten voor zover die graag via ARG's geselecteerde wederverkopers zouden willen verkopen (punten 7, onder b), en 9).

(30) De Unipart opgelegde verplichting om aan het ARG-distributienet het gehele assortiment onderdelen dat voor ARG-voertuigen benodigd is te leveren en bij voorkeur in te slaan, vormt een beperking van de vrijheid van deze onderneming om haar assortiment produkten die passen in ARG-voertuigen op een andere wijze te bepalen dan in de overeenkomst is vastgelegd (punt 6, onder d)).

(31) Voorts wordt Unipart gehinderd onafhankelijk de distributiekanalen voor Dual Branded Parts uit te zoeken. Zij kan dergelijke onderdelen alleen afzetten via haar eigen erkende dealers (en aan enkele bepaalde groepen afnemers) en via hen zelfs niet onbeperkt omdat de erkende Unipart-dealers ook erkend dealer zijn van een andere automobielfabrikant dan ARG (punt 8). Unipart dient de door ARG geselecteerde groothandelaren in auto's distributieovereenkomsten aan te bieden voor zover zij voldoen aan de kwaliteitsormen van Unipart (punt 6, onder c)). Zij mag, zonder raadpleging van ARG, geen wijzigingen in haar eigen distributiesysteem aanbrengen waardoor de belangen van ARG bij de afzet van Austin Rover en Dual Branded Parts ongunstig zouden kunnen worden beïnvloed (punt 6, onder c)). Deze beperkingen gelden voor alle onderdelen die op ARG-auto's passen, die tot de categorie Dual Branded Parts behoren die in het algemeen van beide merken zijn voorzien. Onafhankelijke groothandelaren die noch tot het distributienet van ARG noch tot dat van Unipart behoren kunnen deze onderdelen niet rechtstreeks bij Unipart betrekken.

(32) De verplichting voor Unipart om de door ARG gegeven niet bindende aanbeveling van detailverkoopprijzen voor bepaalde Dual Branded Parts aan erkende dealers door te geven (punt 7, onder b)), beïnvloedt de aankoop- en verkooppolitiek van de dealers van ARG en de afnemers en beperkt daarbij de vrijheid van Unipart om haar eigen handels- en prijsstructuur vast te stellen.

(33) De verplichting voor ARG om niet zelf of via andere ondernemingen dan Unipart op de vervangingsmarkt onderdelen aan te bieden (punt 6, onder a)) en om als onderdelen en accessoires voor ARG-voertuigen slechts Austin Rover Branded en Dual Branded Parts aan te bevelen (punt 6, onder b)), beperkt ARG's armslag in de concurrentie. ARG-dealers die wellicht, door rechtstreeks aan te kopen bij ARG, in de voordelen willen delen die voortvloeien uit ARG's massale aankopen van oorspronkelijke uitrustingsstukken en identieke onderdelen bestemd voor de vervangingsmarkt, kunnen worden benadeeld. Dat groothandelaren die in concurrentie staan met Unipart, van rechtstreekse handel met ARG zijn uitgesloten, kan de concurrentiesituatie van deze „zelfstandigen", vooral op het gebied van onderdelen die niet door andere kunnen worden vervangen („bedrijfsinterne onderdelen"), ongunstig beïnvloeden.

[1] PB nr. 139 van 24. 12. 1962, blz. 2921/62.

(34) De overeenkomst kan de handel tussen de Lid-Staten ongunstig beïnvloeden omdat haar clausules de potentiële verkopen van een groot aantal onderdelenfabrikanten in alle Lid-Staten en van hun wederverkopers op waarneembare wijze beperken. Zij bepaalt tevens de structuur van en de voorwaarden voor de levering van onderdelen aan de erkende dealers van ARG in heel de Gemeenschap.

B. Artikel 85, lid 3

(35) De overeenkomst is niet reeds van het in artikel 85, lid 1, vervatte verbod vrijgesteld door de toepassing van een verordening van de Commissie betreffende de vrijstelling van groepen overeenkomsten. Verordening (EEG) nr. 1983/83 van de Commissie [1] betreffende alleenverkoopovereenkomsten, Verordening (EEG) nr. 1984/83 van de Commissie [2] betreffende exclusieve afnameovereenkomsten en Verordening (EEG) nr. 123/85 betreffende afzet- en klantenserviceovereenkomsten inzake motorvoertuigen zijn op onderhavige zaak niet van toepassing. Partijen zijn beperkingen overeengekomen die niet alleen betrekking hebben op de distributie, maar tevens op de samenstelling van het onderdelengamma van ARG, alsmede op de coördinatie van hun aankopen van onderdelen bij derden. Verordening (EEG) nr. 123/85 is zeker niet toepasselijk, aangezien zij uitsluitend overeenkomsten inzake de gecombineerde distributie van nieuwe voertuigen en onderdelen ervan betreft.

(36) Aan de voorwaarden voor de toepassing van artikel 85, lid 3, is in onderhavige zaak echter voldaan. Verticale toekenning van verantwoordelijkheden welke door partijen ten aanzien van aankoop, opslag en afzet van onderdelen heeft plaatsgevonden, verbetert de verdeling van de produkten terwijl de gebruiker een billijk aandeel in de daaruit voortvloeiende voordelen ontvangt, en a) partijen geen beperkingen worden opgelegd die voor de verwezenlijking van dit oogmerk niet onmisbaar zijn of b) de mogelijkheid wordt gegeven de mededinging voor een wezenlijk deel van de betrokken produkten uit te schakelen.

(37) De overeenkomst maakt het mogelijk de voordelen van rationalisatie te verwezenlijken. De verdeling van de verantwoordelijkheden tussen de partijen vloeit voort uit het besluit van ARG om bepaalde activiteiten niet zelf uit te voeren en uit het besluit van Unipart om binnen het ARG-dealernet de beste voorziening met deze onderdelen tot stand te brengen die noodzakelijk zijn voor het onderhoud, de reparatie en de uitrusting van ARG-voertuigen, welke ARG en Unipart noodzaken onderling tot coördinatie te komen inzake het belangrijke terrein van de Dual Branded Parts.

Met name geeft de specialisatie van de arbeidsterreinen van partijen elk de gelegenheid zich op de haar toegekende verantwoordelijkheden te concentreren zonder haar belangen in gevaar te brengen. Zij zorgt ervoor dat een volledig assortiment onderdelen, dat de reparateurs en afnemers voor ARG-voertuigen nodig hebben, kan worden gevraagd en geleverd binnen één enkel distributienet (punten 29 en 30). Dank zij de gedeeltelijke fusie van de distributienetten van ARG en Unipart kunnen de aankopen van onderdelen welke de twee partijen hebben geselecteerd, worden gebundeld en doorgegeven aan zowel de geselecteerde dealers van ARG als de andere verkooppunten van Unipart. Deze gedeeltelijke fusie van de distributienetten vergemakkelijkt bovendien de opslag met het oog op een hoge mate van beschikbaarheid en een snelle leverantie van onderdelen. Na de scheiding tussen Unipart en het Rover-concern zou ARG, indien zij niet samenwerkte met een passende groothandelsonderneming, zonder capaciteit voor aankoop, opslag en afzet van onderdelen komen te staan.

(38) Omdat Unipart geen concurrentie van ARG behoeft te vrezen (punt 33) en de aankopen van Dual Branded Parts tussen de twee partijen worden gecoördineerd, kan Unipart haar werkzaamheden geheel concentreren op concurrentie met de offertes van haar concurrenten — de andere zelfstandige onderdelengrossiers, leveranciers van „alle merken" en verschillende distributiekanalen voor de onderdelenfabrikanten.

(39) De overeengekomen concurrentiebeperkingen zijn onmisbaar voor het verwezenlijken van de afzet van produkten als beoogd. Om met andere automobielfabrikanten te kunnen blijven concurreren moet ARG maatregelen treffen voor de levering van een volledig assortiment onderdelen binnen haar eigen distributie- en servicenet. Zonder dat Unipart zich concentreert op de Austin Rover Branded Parts welke door ARG zijn geselecteerd en op de Dual Branded Parts welke beide partijen gezamenlijk selecteren en die het middel zijn waarmee ARG aan haar verplichtingen jegens haar erkende dealers voldoet, zouden de laatstgenoemden zelf hun verplichtingen uit hoofde van hun distributie- en serviceovereenkomsten met ARG niet kunnen nakomen. De ARG-dealers hebben deze verplichtingen echter op zich genomen in overeenstemming met het bepaalde in Verordening (EEG) nr. 123/85 (zie artikel 3, punten 4 en 5, van de verordening). Bovendien heeft Unipart alleen ten aanzien van onderdelen die passen in ARG-voertuigen haar vrijheid van aan- en verkoop en het onbeperkte gebruik van eigen merken opgegeven ; andere onderdelen kunnen evenwel als Unipart Branded Parts worden verkocht. Buiten het ARG-distributiesysteem staat het Unipart vrij onderdelen die concurreren met Austin Rover Branded of Dual Branded Parts in de handel te brengen zonder gebruik te maken van die merken, te weten onder eigen merk of onder dat van haar leverancier.

[1] PB nr. L 173 van 30. 6. 1983, blz. 1.
[2] PB nr. L 173 van 30. 6. 1983, blz. 5.

(40) De overeenkomst zal niet ten gevolge hebben dat de mededinging voor een wezenlijk deel van de betrokken produkten wordt uitgeschakeld. Er bestaat op dit gebied sterke concurrentie van de zijde van een groot aantal leveranciers (punten 16 tot 20). In het licht van het grote aantal beschikbare groothandelaren, vertegenwoordigers van fabrikanten en andere distributiekanalen, kan worden aanvaard dat Unipart als distributiekanaal voor onderdelenfabrikanten die aan het ARG-dealernet willen verkopen uitvalt.

(41) Men mag verwachten dat de verbruikers zullen profiteren van de verwezenlijkte voordelen, omdat de bestaande intense concurrentiedruk ervoor zal zorgen dat een billijk aandeel in deze voordelen wordt doorgespeeld. De voordelen komen de consumenten rechtstreeks ten goede (reparatiebedrijven, gebruikers en eigenaren van ARG-voertuigen) door de grotere beschikbaarheid van een compleet assortiment onderdelen voor die voertuigen. De nauwe samenwerking tussen ARG en Unipart verzekert de beschikbaarheid op de vervangingsmarkt van onderdelen die met de specificaties en de veiligheidsnormen overeenstemmen die door ARG voor de originele uitrustingsonderdelen van de door haar gefabriceerde voertuigen werden vastgesteld.

(42) De bovengegeven beoordeling wordt niet beïnvloed door de werking van de bestaande overeenkomst tussen Unipart en Jaguar (punt 15, onder b)). Het assortiment produkten van Unipart en dat van Jaguar vallen nauwelijks samen en de tussen hen bestaande regelingen betreffen niet de coördinatie van goedkeuring en aankoop van onderdelen zoals die is vervat in de (ARG) overeenkomst. In haar verhouding tot Jaguar lijkt Unipart meer op een gespecialiseerde leverancier van diensten, zoals opslag, distributie, boekhouding enz. Men behoeft derhalve niet te vrezen voor een belangenconflict dat Unipart zou verhinderen de doelstellingen van de (ARG) overeenkomst te verwezenlijken.

(43) De opmerkingen welke door belanghebbende derden in antwoord op de bekendmaking van het essentiële gedeelte van de overeenkomst conform artikel 19, lid 3, van Verordening nr. 17 aan de Commissie zijn gemaakt, brengen geen wijziging in de bovengegeven beoordeling van de aangemelde overeenkomst.

(44) Wat het gebruik van de merken betreft (punt 22) hebben partijen bij de overeenkomst zich niet verbonden om slechts hun eigen produktmerken te gebruiken. De samenwerking tussen ARG en Unipart in de categorieën Austin Rover Branded en Dual Branded Parts verhindert de ondernemingen die deze onderdelen vervaardigen en leveren aan één van partijen bij de overeenkomst, niet om een regeling te treffen voor de aanbrenging van hun eigen merk op die onderdelen, alleen of samen met het al dan niet gecombineerde Austin Rover- en Unipart-merk. Of zij daarin slagen, hangt af van het resultaat van onderhandelingen met de aankopende partij. Er is geen reden om aan te nemen dat wegens de samenwerking tussen partijen de weerstand tegen het gebruik van het merk van de leverancier sterker zal zijn dan ingeval de leverancier alleen met de automobielfabrikant moet onderhandelen. De aangemelde overeenkomst versterkt in geen enkel opzicht de onderhandelingspositie van partijen.

(45) De Commissie beseft terdege dat enkele automobielfabrikanten een beleid volgen waarbij de merken van onderdelenfabrikanten niet worden toegelaten naast hun eigen merken. Dit is een verschijnsel dat de Commissie in het licht van het mededingingsrecht in de onderhavige procedure niet kan beoordelen ; zij behoudt zich echter het recht voor het afzonderlijk te onderzoeken.

(46) Naar het oordeel van de Commissie bestaat er geen speciaal verband tussen de concurrentiebeperkende gevolgen van de aangemelde overeenkomst en een nieuwe wetgeving in het Verenigd Koninkrijk krachtens welke industriële eigendomsrechten zouden worden toegekend voor de vorm van onderdelen (punt 23) : de vraag of de uitoefening van dergelijke eigendomsrechten dient te worden beperkt door toepassing van de concurrentieregels van het EEG-Verdrag, met name artikel 86, dient niet in de onderhavige procedure te worden nagegaan, maar in gevallen waarin de fabrikanten dergelijke rechten uitoefenen.

C. Voorwaarden voor de vrijstelling

(47) Volgens artikel 6, lid 1, van Verordening nr. 17 kan de vrijstelling worden toegekend met ingang van 7 juli 1986. Volgens artikel 8, lid 1, kan zij gelden tot de aanvangsperiode van de samenwerking welke partijen hebben vastgesteld, te weten tot en met 28 februari 1993.

(48) Omdat deze periode zo kort is, behoeft aan partijen in het onderhavige geval niet een verplichting in de vorm van aan de vrijstelling verbonden voorwaarden te worden opgelegd om vóór 28 februari 1993 verslag uit te brengen over de werking van de overeenkomst. Zou men een voortzetting van de samenwerking en een nieuwe aanmelding overwegen, dan zullen partijen in ieder geval verplicht zijn aan te tonen dat aan de voorwaarden voor toepassing van artikel 85, lid 3, nog steeds is voldaan,

HEEFT DE VOLGENDE BESCHIKKING GEGEVEN :

Artikel 1

1. De bepalingen van artikel 85, lid 1, van het EEG-Verdrag worden overeenkomstig artikel 85, lid 3, bij dezen buiten toepassing verklaard voor de overeenkomst van 28 februari 1986 tussen Austin Rover Group Limited en Unipart Group Limited.

2. De in lid 1 bedoelde vrijstelling zal van kracht zijn vanaf 7 juli 1986 tot en met 28 februari 1993.

Artikel 2

Deze beschikking is gericht tot volgende ondernemingen :

1. Austin Rover Group Limited,
Fletchamstead Highway,
Canley,
UK-Coventry CV4 9BD ;

2. Unipart Group Limited,
Garsington Road,
Cowley,
UK-Oxford OX4 2PG.

Gedaan te Brussel, 22 december 1987.

Voor de Commissie
Peter SUTHERLAND
Lid van de Commissie